

FORARBEID

Abstrakt

Problemstilling: **Hvordan kan man styrke folkebiblioteket for å skape en aktiv og aktuell samfunnsinstitusjon?**

Prosjektet vårt handler om å tegne et nytt folkebibliotek til Holmestrand i Vestfold. Et nytt folkebibliotek skal bidra til å styrke sentrum ved å være et møtested og offentlig storstue, sentralt og synlig i byen. Holmestrand er i stadig og rask utvikling, og satser på vekst. Med blant annet en ny togstasjon for høyhastighetstog inn til Oslo, og en fjellheis som reduserer avstanden mellom innbyggerne på Fjellet og sentrum av byen, vil Holmestrand

bli en attraktiv pendlerby. I tillegg foregår det omgjøring av Langøya fra en dumpelass for giftig avfall til hytte- og tuområde. Disse tiltakene vil skape større press på Holmestrand sentrum og den tilhørende havnen.

Selve småbåthavnen i Holmestrand ligger midt i sentrum og er en veldig sterk kvalitet i byen. Likevel er havnen i stor grad utilgjengelig og underutviklet, og halvparten av den er skilt fra sentrum av

en lang trassé langs Norsk Hydros massive fabrikkannlegg. Vi ser på det nye biblioteket som første ledd i en langsiktig utvikling av havnen som vil utvide og samtidig samle Holmestrand sentrum rundt vannet.

I forhold til problemstillingen dreier prosjektet seg nå mer om hvordan et nytt bibliotek kan styrke sentrum av Holmestrand, enn en utfordring av biblioteket som typologi og institusjon.

Innholdsfortegnelse

Problemstilling	s. 7
Utdyping av problemstillingen	s. 9
Biblioteket	s. 13
Situasjon	
Holmestrand, materialer på stedet	s. 17
Brukere, bibliotekets funksjon	s. 19
Metode	s. 23
Kalender	s. 27

PROBLEMSTILLING

**Hvordan kan man styrke folkebiblioteket for å skape en aktiv og aktuell
samfunnsinstitusjon?**

8

Trinity College Library i Dublin — her hever man ikke stemmen.

Musashino Art University Library (Sou Fujimoto, 2010) er designet for å tilrettelegge for møter mellom personer.

Utdyping av problemstillingen

Biblioteket, som vi kjenner det, eller “det moderne biblioteket,” hadde sin føste forgjenger på 1850-tallet i England. Biblioteker, som samlinger av trykt materiale og informasjon, er eldre og stammer tilbake til antikken. Den utslagsgivende årsaken til endringen som skapte det “moderne biblioteket,” var at staten gikk inn for å finansiere det, og samlingene ble sådan tilgjengelige for alle innbyggere - og rettet mot alles behov. Den allmenne tilgjengeligheten, samt et vidt spenn i sjangere av bøker og annen informasjon, er sånn vi kjenner biblioteket i dag.

Siden 1990-tallet har teknologien okkupert en voksende del av hverdagen vår, både akademisk, profesjonelt og rekreasjonelt. I dag har man tilgang på nær all informasjon man behøver via telefonen

eller datamaskinen, det være seg nyheter, skjønnlitteratur, eller annet, i både skriftlig, visuell og lydformat. Hvor hører det offentlige biblioteket hjemme, når man har tilgang på alt det tilbyr av informasjon i lommen sin?

Biblioteket, som en samfunnsinstitusjon, har en tydelig misjon: å samle, arkivere og gjøre tilgjengelig informasjon av ulike og varierte typer for alle. Et viktig stikkord her er det siste ordet: Alle. I dagens samfunn er det stor konkurranse mellom de ulike foraene og formatene man kan hente informasjonen sin fra. En høy grad av individuell tilpassing i formatene (inkludert Smarttelefoner, nettbrett, ebøker osv.), og det er viktig at folkebiblioteket, om det skal bestå, tilpasser seg brukernes varierte og voksende behov.

Det Nasjonalbibliotekets ansvar å utvikle folkebibliotekene i Norge. I deres mandat heter det at Nasjonalbiblioteket skal “[...] bidra til å utforme og gjennomføre en nasjonal bibliotekpolitikk for folke- og fagbibliotek.” Alle norske kommuner har plikt til å ha et folkebibliotek som skal drive utlån av bøker og andre medier. Fylkeskommunene skal ha et fylkesbibliotek som er ansvarlig for bokbusser og -båter til mindre befolkede områder.

Prosjektet vårt vil utforske hvordan biblioteket som institusjon og offentlig rom kan stykes for å støtte dagens og framtidens varierende behov, samtidig som det bevarer de tradisjonelle kvalitetene som hevet biblioteket opp til noe mer enn bare en informasjonssentral.

BIBLIOTEKET

Biblioteket i Vennesla kulturhus (Helen og Hard, 2011).

Stormen kulturkvartal i Bodø (Rosbottom og Howarth) tilbyr både bibliotek, theater og konserthus. Avbildet: Biblioteket.

Shiba Ryotaro Memorial Museum i Osaka, Japan (Tadao Ando, 2001) er et bibliotek og museum viet til den japanske forfatteren av samme navn.

Dagens situasjon

Siden 1995 har over 350 folkebibliotek blitt nedlagt i Norge. Grunnen til dette er i hovedsak at folkebiblioteker ikke har blitt prioritert i kommunale budsjetter. Samtidig bygges det i mange byer flotte, nye bibliotek som både med arkitekturen og programmet forsøker å etablere seg i de respektive byene som “folkestuer” og “møteplasser” med en større grad av brukermedvirkning i rommene enn tidligere. Disse inkluderer det nye Deichman-ske bibliotek i Oslo, Stormen bibliotek i Bodø, og det prisvinnende biblioteket i Vennesla Kulturhus. Nye bibliotek som disse er viktige for samfunnet, og er ofte storskalabygg med høye budsjetter. Vi vil undersøke potensialet i det mindre folkebiblioteket.

Brukergrupper

Bibliotekets rolle i samfunnet er i stadig utvikling. Ulike brukergrupper som man kan se i dag er:

- Folk som vil låne bøker på vanlig vis
- Foreldre som leser for barna sine
- Ungdom som leser, lærer å skrive eller programmere, eller som behøver leksehjelp.
- Studenter som studerer eller skriver
- Jobbsøkere som arbeider med CVen sin
- Gründere som arbeider i felleskap med likesinnede i såkalte “co-working spaces”
- Innvandrere som går på norskkurs og/eller søker jobb
- Forfattere på turné
- Eldre som vil lese eller være til hjelp for andre.

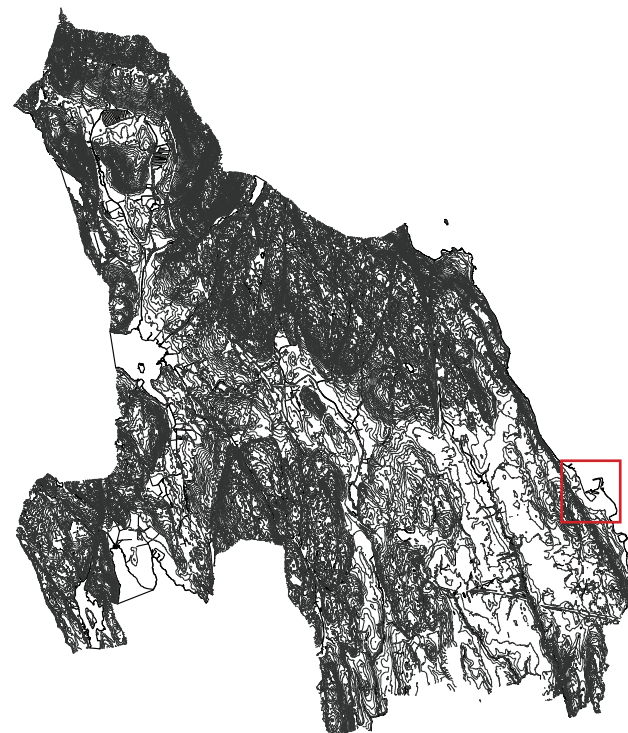
Bibliotekets funksjoner

Hvis biblioteket skal forbli en relevant institusjon for lokalsamfunnet, må det ha et variert program. Mulige funksjoner er:

- Etablering av personlige kontakter
- Være et anker for aktivisering av kommunen
- Styrke kommunal identitet og verdier, som fellesskap, ytringsfrihet og retten til utdanning
- Tilby et trygt og pålitelig oppholdsrom som er synlig og lett tilgjengelig i byen
- Biblioteket burde ha sterk tilstedeværelse på nett, “det virtuelle rommet,” som i dag er en primær møteplass for folk av flere aldre
- Lokaler for undervisning og seminar
- En scene for et større publikum
- Bibliotekarene må være kvalifiserte til å hjelpe med alt det ovennevnte.

SITUASJON

Holmestrand kommune i Vestfold med Holmestrand by markert.

Sentrum i Holmestrand, ved fjorden nedenfor fjellet.

Holmestrand

Holmestrand er en by og kommune i Vestfold fylke ved Oslofjorden. Tradisjonelt var Holmestrand en trelastby som eksporterte treverk via skuter til Nederland. Byen opplevde stødig vekst fram til midten av 1800-tallet, og hadde på ett punkt en flåte på 40 fartøy. En ødeleggende bybrann i 1884 og skift i det økonomiske landskapet svekket veksten og førte til trangere kår. Tidlig i det 20. århundre var flåten begrenset til fem dampskip.

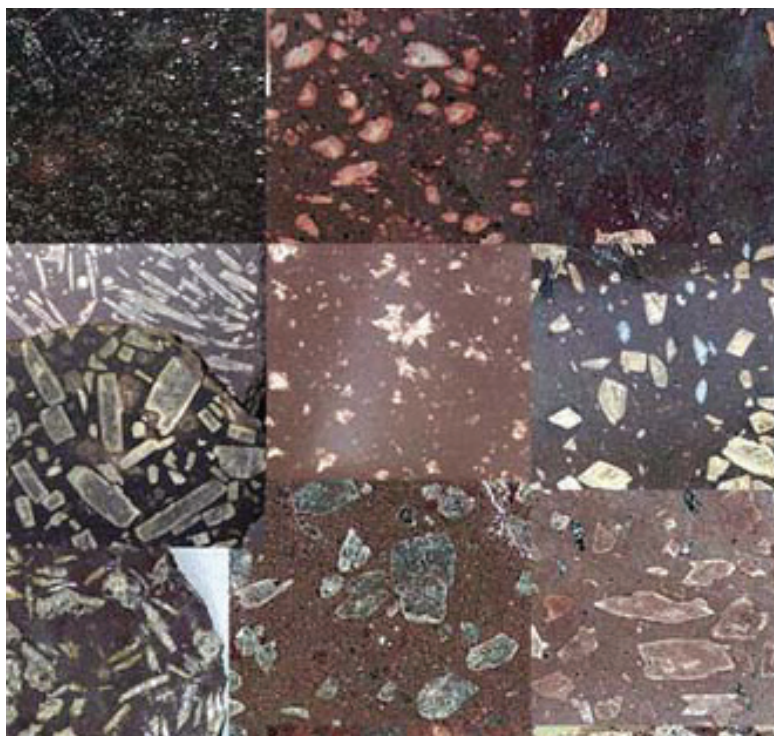
I dag er det stedet for en av Norsk Hydros aluminiumfabrikker og et populært turistmål for nordmenn i sommermånedene. I 1964 ble Holmestrand slått sammen med Botne kommune. Kommunen har per 2015 rundt 10500 innbyggere.

Sentrum av byen ligger ved vannet i

Oslofjorden, på en smal stripe under en forkastning som kalles "Fjellet." Fjellet deler kommunen i to, med mange boliger, skoler og butikker oppå Fjellet. Hvordan å knytte de to delene sammen er en pågående diskusjon for kommunen.

Flere utviklingsprosjekter er underveis. Det er nylig vedtatt av bystyret i Holmestrand et forslag om å bygge et nytt folkebibliotek i nye lokaler. I tillegg blir Vestfoldbanen oppgradert med en ny stasjon som er under utbygging inne i Fjellet, og som er dimensjonert for høyhastighetstog. En fjellheis fra plattformen og opp til Roveområdet på toppen av fjellet er også under utredning.

18

Flere polerte overflater av Rombeporfyr, en magmatisk bergart som finnes i Oslofeltet og forkastningen i Holmestrand.

Norsk Hydros aluminiumfabrikk sør for sentrum utgjør en drastisk endring i skalaen på bebyggelsen i Holmestrand. Den danner den sørvende horisonten fra sentrum.

Materialer på stedet

Tre:

Holmestrand ble grunnlagt som en trelastby hvor treverk ble eksportert via handelsflåten til Europa. Senere ble trelast fraktet via jernbanen fra Hvittingfoss for utsending fra Holmestrand. Treverk er en betydelig del av Holmestrand's historie, både økonomisk og kulturelt.

Bergarter:

Holmestrand ligger innenfor Oslofeltet, et geologisk felt med naturlige forekomster av vulkaniske, magmatiske bergarter. Blant bergartene er Rombeporfyr en prominent art, som bare er å finne naturlig i tre deler av verden. (De andre to er i Øst-Afrika og på Antarktis.) Rombeporfyr er dannet av rombeformete feltspatkrystaller og har en lilla og purpur farge. Det er også store forekomster av skifer i grunnen.

Aluminium:

I dag er Holmestrand stedet for en av Norsk Hydros aluminiumsfabrikker, som sysselsetter rundt 400 arbeidere. Fabrikken er en hjørnestensbedrift, og materialet aluminium en sentral del av dagens økonomiske situasjon.

METODE

Tegning og modell

Vi vil bruke scenografiske modeller i diskusjoner med medstudenter. Ved å presentere modellen til utenforstående kan vi få en diskusjon om rommet og hvordan det oppleves. Scenografimodellen er også et spennende alternativ til perspektivtegninger og renderinger. Med arbeidsmodeller vil vi konsentrere oss om materialitet og tektonikk.

Håndtegning i form av rask skissering vil være sentralt i den første fasen. Vi vil også bruke håndtegning som endelig presentasjonsform, i kombinasjon med CAD-verktøy. Tegningene skal rangere fra målestokk 1:500 - 1:10.

Vi vil bruke detaljskala aktivt for å forstå materialitet, og sammengen mellom konstruksjon, materiale og form.

Skrijving

Vi vil lage en prosessbok som en del av presentasjonen. Ved å jobbe med målet om å produsere en bok håper vi å sikre en kontinuitet og sammenheng i vår egen prosess. Boken vil dokumentere vår arbeidsmetode og funn underveis, i form av skisser, tekst og fotografier. Den bidrar til å presentere hvordan arbeidet har utviklet seg kronologisk. Vi vil ukentlig oppdatere en prosessbok som til slutt blir et presentabelt skriftlig og grafisk dokument. I tillegg skal vi i startfasen av prosjektet skrive individuelle essayer rundt problemstillingen for å utvikle et felles kunnskapsgrunnlag.

Studiereise

I februar reiser vi til Japan for et to ukers opphold. Det finnes flere nye biblioteker i Japan som vi kan lære mye av, blant annet hvordan rommene forholder seg til samfunnet og naturen rundt, og tektonikk. Japansk arkitektur er kjent for å ha tydelige bånd til de lokale tradisjonene i moderne bygg, som er noe vi vil studere.

KALENDER

